

Tisková zpráva, Brno, 10. prosince 2024

Národní konference představila milníky a výzvy na cestě k efektivní správě vědeckých dat

Praha, 27. listopadu 2024 – Národní konference EOSC CZ s podtitulem „Od úložišť k repozitářům“ přilákala přes 200 účastníků – 113 na místě a téměř 100 online. Velký zájem o akci potvrdil rostoucí význam problematiky správy výzkumných dat, otevřené vědy a budování národních i mezinárodních datových infrastruktur.

Konferenci zahájili **Luděk Matyska** a **Jan Hrušák**, vedoucí představitelé iniciativy [EOSC CZ](#). Luděk Matyska zdůraznil význam správného nakládání s daty: „*Pokud máte data a nevíte, jak je spravovat, pak je EOSC jen pohádkou.*“ Jan Hrušák pak vyzdvihl důležitost spolupráce: „*Rozsáhlá spolupráce je klíčem k realizaci EOSC. Česká republika je plně sladěna s vývojem v EU a v mnoha ohledech je považována za vzor. Pouze společnou prací na národní i mezinárodní úrovni můžeme vytvořit prostředí, které urychlí vědecké objevy a podpoří otevřenou vědu.*“ **Matej Antol** popsal vývoj české iniciativy při budování národního repozitáře a šíření principů FAIR dat.

Petra Černošáková z [Národní technické knihovny](#) představila důležitost knihoven, knihovních pracovníků a Open Science metodiků v kontextu vědy a výzkumu a celé iniciativy EOSC. Apelovala přitom na větší podporu pro nové profese, jako jsou data stewardi: „*Konferenci hodnotím jako úspěšnou a inspirativní. Pro mě byla cenná především v potvrzení aktuálních trendů a sdílení praktických zkušeností. Role data stewardů je pro knihovny klíčová a potřebujeme pro ně více financí i školení.*“

Zahraniční perspektivu přinesl **Oliver Koepler**, zástupce německé iniciativy [NFDI](#) (Nationale Forschungsdateninfrastruktur), který se podělil o cenné zkušenosti s budováním národní datové infrastruktury v Německu. Jeho příspěvek zdůraznil význam sdílení znalostí napříč zeměmi a inspirace osvědčenými přístupy.

Odpolední blok patřil Národní repozitářové platformě (NRP). **Marek Cebecauer** představil koncept systému Data Driven Research (DDR) a automatizovaného sběru metadat, jež má usnadnit práci výzkumníkům. **Michal Růžička** objasnil ekosystém služeb NRP podporující všechny fáze životního cyklu výzkumných dat.

Dagmar Hanzlíková a **Pavína Tassanyi** představily aktivity [Školícího centra EOSC CZ](#), včetně příprav FAIR Handbook for Data Stewards, který bude vydán v roce 2025. Současně oznámily termín a místo konání mezinárodní konference EOSC tripartity, která se zaměří na propojení české a evropské datové infrastruktury. Konference se uskuteční v květnu 2025 v Brně.

Závěr konference tvořila panelová diskuse, během níž vyzvaní odborníci diskutovali o budoucnosti otevřené vědy a datové podpory v ČR. Tajemnice EOSC CZ iniciativy **Michaela Capandová** moderovala celou konferenci a vyzdvihla její interaktivní formát: „*Akce byla živá, otázky z publika i online platformy Zoom přispěly k otevřené diskusi, která reflektovala současné výzvy a potřeby odborné komunity. Věřím, že se nám podařilo zahrnout většinu důležitých témat.*“

Národní konference opět potvrdila význam EOSC CZ a poskytla prostor pro sdílení zkušeností a propojení komunit, které se podílejí na digitalizaci vědy v České republice. „*Akce podpořila povědomí o výhodách otevřené vědy napříč obory a zároveň popsala předpoklady pro rozvoj kultury otevřenosti, mezinárodní spolupráce a lepší vybavenosti výzkumníků nástroji a znalostmi potřebnými k efektivnímu přijetí těchto principů,*“ ocenila přínos akce **Manali Das**, data stewardka z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Další informace o konferenci a aktivitách EOSC CZ naleznete na [webu iniciativy](#)

EOSC CZ

European Open Science Cloud (EOSC) je evropská iniciativa, která se zaměřuje na rozvoj infrastruktury podporující otevřenou vědu v oblasti správy výzkumných dat. V rámci této širší evropské snahy vznikl na národní úrovni projekt IPs EOSC-CZ. Ten zodpovídá za implementaci této iniciativy v České republice. Hlavním cílem iniciativy EOSC CZ je vytvořit národní verzi této evropské iniciativy a podporovat osvědčené postupy ve správě výzkumných dat napříč různými vědeckými komunitami. Hlavním záměrem iniciativy EOSC CZ je vytvoření Národní datové infrastruktury (NDI), což je budoucí platforma pro sdílení, správu a přístup k datům pro výzkumné účely. NDI má podporovat nejen vědecké aktivity, ale i multidisciplinární výzkum, zahrnující širokou škálu vědních oborů a disciplín. Zapojení do podpory iniciativy EOSC v České republice je otevřené každému prostřednictvím dvanácti pracovních skupin EOSC CZ.

NÁRODNÍ REPOZITÁŘOVÁ PLATFORMA

Národní repozitářová platforma pro výzkumná data (NRP) nabídne českým vědcům moderní prostředí pro ukládání a správu vědeckých dat prostřednictvím specializovaných datových repozitářů a souvisejících služeb. Platforma podpoří vědeckou komunitu při uchovávání kvalitně anotovaných dat opatřených metadaty, která budou snadno vyhledatelná, přístupná, interoperabilní a opakovaně použitelná v souladu s principy FAIR. Do konce roku 2025 bude k dispozici uživatelská kapacita přibližně 18 petabajtů, s plánovaným rozšířením na minimálně 50 PB do roku 2028, přičemž data budou spolehlivě uchovávána ve více geografických lokalitách.

